

HỘI THẢO

THAM VẤN VỀ DỰ ÁN LUẬT BVCS&GD TRẺ EM UBVHGDTTN&NĐ QUỐC HỘI – UNICEF

Phát biểu của BS. Nguyễn Trọng An - Phó giám đốc
Trung tâm Nghiên cứu và Đào tạo Phát triển Cộng đồng (RTCCD)

Hà Nội, ngày 22/7/2015

GÓP Ý DỰ THẢO 3.6 LUẬT TRẺ EM

Mục 2: CHĂM SÓC THAY THẾ - Điều 29

1. Đề nghị bỏ khoản 2: Trẻ tạm thời không có sự chăm sóc của cha mẹ. Vì khó xác định về thời gian và mức độ.
2. **Bổ sung:**
 - Trẻ mồ côi cha hoặc mẹ nhưng người còn lại đang bị mất tích hoặc phạt tù theo quy định của pháp luật.
 - Trẻ có cha mẹ nhưng đang trong thời gian chấp hành án tù.

GÓP Ý DỰ THẢO 3.6 LUẬT TRẺ EM

Mục 2: CHĂM SÓC THAY THẾ - Điều 36

1. Đề nghị bổ sung: : **Quy định về theo dõi và giám sát trẻ trong các gia đình nhận nuôi trẻ, đảm bảo sự an toàn cho Trẻ em và xác định khi chuyển sang hình thức chăm nuôi vĩnh viễn.**
2. **Quy định áp dụng tuyển chọn, sàng lọc, đánh giá và tập huấn kỹ năng cho người nhận nuôi trẻ.**

HAI Ý KIẾN ĐỀ XUẤT CỦA RTCCD

*** Ý KIẾN 1: Bổ sung vào điều 9: Chính sách bảo đảm các Quyền trẻ em:**

CỤM TỪ:

...Xây dựng các chính sách chăm sóc cho sự phát triển toàn diện của trẻ em, ưu tiên(hoặc tập trung) trong 1000 ngày đầu đời....Nhà nước chịu trách nhiệm.....

I. THẾ NÀO LÀ 1000 NGÀY ĐẦU ĐỜI ?

- Theo nghiên cứu của tổ chức y tế thế giới (WHO), **1000 ngày được tính từ lúc bắt đầu thai kỳ đến khi trẻ tròn 2 tuổi là "thời kỳ then chốt" định hình tương lai khỏe mạnh hơn và thịnh vượng hơn**, nếu được can thiệp đúng, và ngược lại, nếu can thiệp sai, sẽ đặt trẻ vào vị thế bất lợi mà mọi can thiệp sau này sẽ tổn kém hơn nhưng hiệu quả lại thấp hơn.
- Những chuyên gia hàng đầu trong lĩnh vực nhi khoa trên toàn thế giới nhận định: Nếu giai đoạn 3 năm đầu đời trẻ được theo dõi và chăm sóc phù hợp về sức khỏe và dinh dưỡng, trẻ em không những phát triển tối đa trong giai đoạn hiện tại, mà còn tác động lâu dài đến sức khỏe và phát triển của trẻ lúc trưởng thành.

II. CƠ SỞ LUẬN CỨ CHO VIỆC ƯU TIÊN CHĂM SÓC TRONG 1000 NGÀY ĐẦU ĐỜI

- **1. Một là: Dựa vào Quyền của trẻ em:...** Trẻ em có quyền được chăm sóc đầy đủ và toàn diện ngay từ khi còn nằm trong bụng mẹ cho đến khi trưởng thành..." đã được ghi trong Công ước Quốc tế mà VN đã phê chuẩn và cam kết thực hiện. Ở nước ta, tuy chưa ghi thành điều Luật, nhưng nhiều chủ trương, chính sách cũng đã quy định và thực hiện quyền này.
- **2. Hai là: Cơ sở luận cứ Nghiên cứu khoa học về Não bộ và những bước nhảy vọt trong 1000 ngày đầu đời:** Từ sơ sinh đến 3 tuổi là giai đoạn não bộ bé đang phát triển toàn diện nhất, Khi trẻ gần một tuổi, trọng lượng não lớn gấp 2 lần lúc mới sinh. Thời kỳ 3 tuổi, số lượng tế bào thần kinh đạt mức cao nhất, khi đó trọng lượng của não cũng đạt 80% so với người trưởng thành.

III. CƠ SỞ LUẬN CỨ CHO VIỆC ƯU TIÊN CHĂM SÓC TRONG 1000 NGÀY ĐẦU ĐỜI

- Đây được gọi là **Giai đoạn then chốt** vì giai đoạn này rất đặc biệt **“có thể sẽ có tất cả hoặc không có gì”**, sự diễn ra đặc biệt là trong hệ thống thần kinh => Trước và sau giai đoạn **then chốt**, những trải nghiệm tương tự sẽ có ít tác động hoặc không tác động đối với sự phát triển.
- - **Khoa học chỉ ra tầm quan trọng của việc chăm sóc trẻ em sớm trong giai đoạn 1000 ngày đầu đời:** Trẻ nào được nuôi dưỡng và chăm sóc tốt trong những năm đầu của cuộc đời thì chắc chắn sẽ sống sót, lớn lên khỏe mạnh, ít ốm đau và phát triển suy nghĩ, ngôn ngữ, cảm xúc và những kỹ năng xã hội cần thiết đáp ứng được những đòi hỏi của xã hội.

IV. CƠ SỞ LUẬN CỨ CHO VIỆC ƯU TIÊN CHĂM SÓC TRONG 1000 NGÀY ĐẦU ĐỜI

- **3.Ba là:** Bằng chứng thực tiễn của Thế giới : Dựa trên **Nghiên cứu lợi ích kinh tế xã hội (Heckman, Nobel, Laureate in Economics):** 1) *Tăng năng xuất lao động.* 2) *Giảm chi phí phúc lợi xã hội.* 3) *Giảm chi phí chi những tội phạm và sự trừng phạt trở thành người lớn sẽ là cha mẹ tốt cho thế hệ tương lai.*
- Nó cũng có thể định hình lâu dài sức khỏe, ổn định và thịnh vượng của xã hội: Giảm tử vong trẻ em, giảm đáng kể nhân lực và gánh nặng kinh tế của các bệnh tật. Góp phần làm giảm nguy cơ phát triển hàng loạt các bệnh không truyền nhiễm, Cải thiện thành tích giáo dục của một cá nhân và tiềm năng tăng thu nhập đình và góp phần Tăng GDP của một quốc gia ít nhất 2-3 phần trăm mỗi năm.

V. CƠ SỞ LUẬN CỨ CHO VIỆC ƯU TIÊN CHĂM SÓC TRONG 1000 NGÀY ĐẦU ĐỜI

- **4. Bốn là:** Thực trạng của Việt nam chúng ta đang chưa thực sự quan tâm đúng mức và đầu tư có chất lượng để chăm sóc trẻ em trong 3 năm đầu đời (trẻ thơ) trong từng gia đình cũng như các dịch vụ xã hội: Tình trạng chăm sóc SK/DD và việc tiếp cận với các dịch vụ CSTTTD trong các gia đình nghèo còn ở mức thấp, Tỷ lệ tảo hôn/hôn nhân cận huyết thống vùng dân tộc còn cao (Chết lưu, sinh non, bệnh tan máu huyết thống) tỷ lệ nhập học mầm non của trẻ rất thấp (nhà trẻ<11%, Mẫu giáo<32%), đặc biệt trong các gia đình nghèo. (Nguồn: Phát triển trẻ thơ toàn diện, ADB- Tổng cục Dân số, 2012).

VI. CƠ SỞ LUẬN CỨ CHO VIỆC ƯU TIÊN CHĂM SÓC TRONG 1000 NGÀY ĐẦU ĐỜI

- **5. Năm là:** Đảm bảo bình đẳng về cơ hội phát triển cho mọi Trẻ em, giàu cũng như nghèo, TE người Kinh, người Hoa cũng như Dân tộc thiểu số đều được quan tâm chăm sóc toàn diện, cung cấp các dịch vụ có chất lượng từ Chăm sóc thai nghén, chất lượng Vacxin & phòng bệnh trẻ nhỏ, bú sữa mẹ và thức ăn bổ sung, hệ thống giáo dục nhà trẻ/mẫu giáo có chất lượng.v.v.
- Mọi việc muốn phát triển tốt đều cần có Nền tảng có vững chắc, trong sự nghiệp trồng người thì nền tảng là 1000 ngày - 3 năm đầu đời, Việt nam ta muốn trở thành 1 cường quốc, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh, ta cần phải có một thể hệ nhân lực khỏe mạnh, thông minh, đảm đương được sự nghiệp XD và bảo vệ đất nước trong tương lai, muốn vậy ta phải đầu tư ngay trong 3 năm đầu đời của trẻ.

VII. Ý KIẾN 2: ĐỀ XUẤT CỦA RTCCD

- **Nhằm thực hiện tốt CRC và Luật BVCS&GD trẻ em cần thiết phải có 1 cơ quan/hệ thống GSDL và phải *Đảm bảo sự Độc lập*:** độc lập không hàm ý là các cơ quan giám sát này nằm ngoài cấu trúc thể chế của các quốc gia, cũng như không chịu trách nhiệm giải trình với bất cứ chủ thể nào. Thoát khỏi sự chi phối, chỉ đạo của nhà nước. Tuy nhiên, rất có thể các cơ quan này chỉ có danh hiệu, còn hoạt động trong thực tế thì mang tính hình thức, chủ yếu mang tính chất "trang trí" cho nhà chức trách => **TUY NHIÊN:**

VII. Ý KIẾN 2: ĐỀ XUẤT CỦA RTCCD

- **Tuy nhiên**, thực tế hoàn cảnh KT-XH của VN chưa thể thành lập 1 Hệ thống hoặc Cơ quan GSDL vì liên quan đến Tài chính, Tổ chức, Văn phòng, con người.... **Do vậy RTCCD đề xuất việc lồng ghép Cơ chế GSDL vào trong cơ chế hoạt động của các cơ quan của VN đang được giao nhiệm vụ Giám sát việc thực hiện Pháp luật về Trẻ em và cần thiết phải được quy định trong Văn bản Luật Trẻ em sửa đổi lần này.**
- Cơ chế GSDL này được dựa trên nguyên tắc công khai hoá toàn bộ tiến trình giám sát, bao gồm cả những ý kiến thảo luận trong quá trình giải quyết vụ việc.

VII. Ý KIẾN 2: ĐỀ XUẤT CỦA RTCCD

- **Tổ chức thực hiện: Phối hợp và huy động sự tham gia của các tổ chức xã hội dân sự, khối học thuật và cơ quan truyền thông và bản thân trẻ em vào hoạt động giám sát cũng giúp CQGSĐL tăng cường trách nhiệm giải trình và phát triển bền vững => có thể nâng cao uy tín của CQGS trong công chúng, đồng thời tránh được tình trạng bị chi phối bởi các CQ NN trong quá trình giám sát..**
- Xây dựng lộ trình để tiến tới thiết lập 1 Cơ quan/hệ thống giám sát độc lập. Trước mắt, có thể thành lập một hội đồng giám sát chung (nằm trong UB Quốc hội) để có thể thường xuyên kiểm tra hoạt động của các nhóm trong các cơ quan giám sát này. Tuyệt đối tuân thủ các quy tắc về minh bạch, khách quan trong hoạt động giám sát./.

Xin cảm ơn chú ý lắng nghe!